

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА 3 1955 ГОДА ●

● NO. 1 (3457) ●

● ЧАЦВЕР, 14 СТУДЗЕНЯ, 2016

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Веды дапамогуць у карысных справах
Стар. 2

Паміж мінулым і будучыняй
У пару Калядных і Навагодніх святаў у рэдакцыю з розных краін паступалі і віншаванні, і паведамленні пра справы супляменнікаў
Стар. 3

Адметны почырк мастака
Намеснік кіраўніка Беларускай грамады ў Малдове Вячаслаў Ігнаценка прадставіў свае карціны на чарговай персанальнай выставе ў Кішыніёве
Стар. 4

ПОВЯЗЬ ЧАСОЎ

У Ляўкі, да Купалы

У Купалаўскім мемарыяльным запаведніку не толькі можна пачуць голас знакамітага творцы, але і пабачыць самога Пясняра — праз мультымедыйнае акно

Кацярына Мядзведская

Многія ведаюць: жыццёвыя пуцявіны заводзілі Янку Купалу ў Аршанскі раён, на высокі бераг Дняпра. У новай экспазіцыі, разгорнутай у будынку былога Копыскага лясніцтва (там не раз спыняўся Пясняр у 1935 годзе) шмат новамодных “фішак”. Вось аўдыёзапіс: Купала чытае свае вершы, пакладзеныя на музыку. А тут экраны з тэматычнымі гульнямі для дзяцей і хуткім фота. Ёсць інтэрактыўная зона, дзе дарослыя могуць пагартыць кнігі з твораў Купалы, а малыя — пачытаць яго вершы ў кнігах з размалёўкамі. Наблізіцца да пісьменніка дазваляе мультымедыйнае акно ва ўтульным кутку. “Паглядзіце, хто гэта гуляе па квітнеючым садзе?” — звяртала нашу ўвагу экскурсавод на адкрыцці экспазіцыі. Дык гэта ж Купала: ідзе насустрач, прыпыняецца, разглядае дрэвы, разважае...

Дырэктар Літаратурнага музея Янкі Купалы Алена Ляшковіч патлумачыла: галоўнае ў экспазіцыі было — узнавіць атмасферу, у якой жыў і працаваў Пясняр у 30-я гады. Раней выстава расказвала ў цэлым пра яго жыццё, а цяпер акцэнт уецца ўвага на мясцовасці, “ляўкоўскім” перыядзе творчасці: з 1935 па 1941 гады. Падабраны краязнаўчыя матэрыялы, гісторыі людзей, з кім сустракаўся, сябраваў Янка Купала ў той час.

Абноўлены інтэр’ер пакоя Копыскага лясніцтва, у якім жыў Купа-

Пераклады твораў Купалы на іншыя мовы — на асобным стэндзе экспазіцыі ў Ляўках

ла і напісаў 18 вершаў з “Ляўкоўскага цыкла”. Тыя творы — аснова тэматычных раздзелаў экспазіцыі. “Згадаем вобразы вершаў “Госці”, “Вечарынка”, “Алеся”, “Хлопчык і лётчык”, “Старыя Аконы”... — казала Алена Ляшковіч. — Праз іх бачны адметнасць творчага працэсу тых гадоў, асаблівасці жыцця і побы-

ту беларусаў, гісторыя Аршанскай зямлі, якую Купала добра ведаў”.

Шмат фотаздымкаў: Пясняр з жонкай Уладзіславай Францаўнай, сябрамі, калгаснікамі. Кадры з яго вандровак па Беларусі. Ёсць і такія: надарваны з краёў, пабяжылы, цудам ацалелы дзякуючы таму, што быў наклеены на школьны сшытак. На

ім: Янка Купала на выпускным вечары ў мясцовай школе. Перадаў яго ў музей жыхар гарадскога пасёлка Копысь, якраз былы выпускнік. Ён згадаў: Пясняр чытаў у той дзень верш “Сонцу”. Цяпер гэты ж твор гучыць для наведнікаў экспазіцыі ў Ляўках, яго чытае аўтар: запіс 1934 года. → Стар. 3

ВЕСТКІ

А музыка гучыць...

Кацярына Аляксандрава

Год культуры пачаўся са “Студзеньскіх музычных вечароў” у Брэсце

Фестываль класічнай музыкі “Студзеньскія музычныя вечары” больш за 20 год збірае прыхільнікаў вытанчанага мастацтва, стаў візітоўкай Брэстчыны. Можна нават сказаць, што гэта — культурны брэнд, вядомы ў многіх кутках свету. Сёлета свята сабрала больш за 300 удзельнікаў з 16 краін. Сярод іх — хор “Кантатрыкс” з Нідэрландаў, першая флейта оперных тэатраў Мілана і Рыма прафесар Антонія Амендуні, народны артыст Беларусі Ігар Алоўнікаў, мецца-сапрана з Расіі Марыя Максакава, вядомы чэшскі піяніст Томаш Вішнек, італьянская спявачка Агнезе Пацэнтэ, вакалісты Лукаш Гайдучэня з Польшчы ды Кетаван Гавашэлі з Грузіі. Джаз-квартэт Гары Гутмана са ЗША прывёз новую праграму “Гары Гутман — Ганна Герман: два музычныя сусветы”, прысвечаную 80-гадоваму юбілею вядомай спявачкі.

Пад час “Музычных вечароў” прайшоў і традыцыйны Калядны баль, на якім гледачы станавіліся ў нейкім сэнсе артыстамі: танчылі мазурку, танга, вальс... Сёлета фестывальныя сустрэчы праходзілі на сцэне Брэсцкага акадэмічнага тэатра, у Музычным каледжы, Крыжаўзвіжанскім касцёле. І да жыхароў аграгарадка Астрэмечэва Брэсцкага раёна дайшло свята: у мясцовым Доме культуры два канцэрты даў хор “Кантатрыкс” з Нідэрландаў. Арганізатар фестывалю заслужаны дзеяч мастацтваў Лілія Батырова адзначыла: Брэст шмат гадоў жыве гэтым святам, людзі чакаюць сустрэчы з прыгожай музыкай, іх надзеі варта апраўдваць.

СВЯТОЧНЫ НАСТРОЙ

Хто дабрынёю дзеліцца, той багацее душой

Традыцыйны Калядны марафон дабрачынных спраў — гэта чароўная пара, калі саграваюцца сэрцы

Амаль цэлы месяц “на мяжы гадоў” у Беларусі праходзіць ужо традыцыйная дабрачынная акцыя “Нашы дзеці”. Найперш у тыя месцы, дзе па розных прычынах дзеці,

падлеткі не могуць сустрэць Новы год у сямейным коле, прыязджаюць з падарункамі вядомыя ў краіне людзі. Сярод іх супрацоўнікі Адміністрацыі Прэзідэнта, міністэрстваў, ведамстваў, а таксама прадстаўнікі бізнесу, дзеячы культуры. Разам з падарункамі тыя, каму не хапае сямейнай цеплыні, атрымліваюць

і вельмі неабходную ім маральную падтрымку. Пасля такіх сустрэч, можна сказаць, у свеце большае міласэрнасці, дабрыні.

Ужо добра адладжаны і механізм навагодняй дабрачыннай акцыі Беларускага дзіцячага фонду “Нашы сэрцы — дзецям”. Амаль месяц валанцёры, актывісты фонду, нібы

сапраўдныя Дзяды Марозы, выконваюць жаданні дзяцей, якім найбольш патрэбна падтрымка дарослых, іх абарона. Некаторыя з малых засталіся без бацькоў, ёсць і дзеці з абмежаванымі магчымасцямі. А да тых, хто апынуўся ў навагоднія свята ў бальнічных палатах, Дзед Мароз і Снягурка прыходзяць і ў хоспісы,

Вельмі шчодры Дзед Мароз

бальніцы. Сярод тых, хто адправіўся віншаваць са святам такіх дзяцей, была і я. Дарэчы, па традыцыі першымі, да каго прыйшлі валанцёры Фон-

ду, і на гэты раз сталі маленькія пацыенты Рэспубліканскага дзіцячага кардыялагічнага цэнтру РНПЦ “Кардыялогія”. → Стар. 2

РОДНЫЯ ЛЮДЗІ

Веды дапамогуць у карысных справах

Праграма майстар-класаў для кіраўнікоў творчых калектываў беларусаў замежжа ўключала і цікавыя заняткі па роднай мове

Кацярына Мядзведская

Наша газета пісала ўжо (“Давайце вучыцца”, 2015, №46) пратворчую стажыроўку для супляменнікаў, якую праводзіў Інстытут культуры Беларусі. Праграма курсаў, як іх яшчэ называюць, была цікавай, насычанай. На віктарыне “Размаўляем па-беларуску”, якую вяла філолаг Алена Трацэнка, з глыбіняў памяці супляменнікаў нібы самі сабой усплывалі родныя словы. Успомнілі прывітанні-развітанні, ветлівыя словы, пасля ў камандным спаборніцтве згадвалі фразеалагізмы, прыказкі ды прымаўкі, радкі з вядомых вершаў. Людміла Аннус з эстонскай Нарвы, напрыклад, напаміць чытала байку Кандрата Крапівы “Дыпламаваны баран”, а Тамара Яшына з Масквы першай здагадалася, што беларускае “слушна” — гэта па руску: “правільна”, “рэзонна”. Пасля Тамара Фёдарэўна казала, што дзяцінства яе прайшло на Гродзеншчыне, у Лідскім раёне, ад бабулі яна ведае шмат беларускіх словаў і выразаў.

Тэма курсаў — цікавая і ў той жа час неабдымная: “Дзейнасць калектываў аматарскай творчасці па захаванні культурнай самабытнасці, іх роля ў прэзентацыі беларускай культуры за мяжой”. Прарэктар па вучэбнай рабоце Інбелкульту Ірына Лапцёнак адзначыла: гаспадары стараліся склаці праграму майстар-класаў так, каб больш было практычных заняткаў, каб родныя людзі з замежжа за некалькі дзён многаму навучыліся, а пасля перадавалі ўменні ўдзельнікам творчых калектываў у краінах пражывання.

Усяго ў нядаўніх майстар-класах паўдзельнічалі 20 чалавек з 8 краін: Польшчы, Літвы, Латвіі, Расіі, Эстоніі, Італіі,

Успамінаць родныя словы супляменнікам дапамагаў дырэктар РЦНК Міхаіл Рыбакоў

Францыі ды Іспаніі. Сустрэчы былі часткова ў Інбелкульту, іншыя — у Вялікім тэатры оперы і балета, Нацыянальнай бібліятэцы, Цэнтры мастацкай творчасці дзяцей і моладзі (Мінск), Цэнтры культуры і народнай творчасці (Ліда), а таксама ў Міханавіцкім (пад Мінскам) Доме фальклору, у Гістарычна-культурным музеі-запаведніку “Нясвіж” і Замкавым комплексе “Мір”.

Людміла Дзёміна з Тальяці прызнавалася, што захапілі яе плячэнне паясоў на пальцах, ружы з саломкі ды сняжынкі-выцінанкі: “Забывалася нават

пра час, бо хацела зрабіць усё прыгожа. Рукатворы павязем дадому, пакажам, у суполках будзем праводзіць заняткі па традыцыйных рамёствах”. У дапамогу кожнаму з удзельнікаў мінскіх майстар-класаў супрацоўнікі Інбелкульту падрыхтавалі падарункі: метадычныя рэкамендацыі ды відэафільм, у якім галоўныя ролі выконваюць самі “курсанты”. І цяпер ім лёгка будзе паглядзець ды ўспомніць і пра стварэнне жаночых галаўных убораў, і пра асаблівае традыцыйнае ды народнае сцэнічнае танцаў, і

як праводзіць беларускія абрады...

Сярод падарункаў ад арганізатараў быў таксама інфабуклет са звесткамі пра кожнага з удзельнікаў. “Цяпер мы ўжо не згубімся! — казала Алена Коцарава з Калінінграда, гартаючы тыя старонкі. — Пэўна, для кожнага з нас важна пашыраць кола сяброў, наладзіць кантакты. Праўда, тут шмат людзей, якіх я ўжо даўно ведаю: Алег Рудакоў з Іркуцка, Віктар Байкачоў і Людміла Аннус з Эстоніі, Жанна Буйніцкая і Людміла Серада з Латвіі, Але-

Алена Трацэнка праводзіць моўную віктарыну

на Пішчыкена з Літвы... А ўпершыню сустрэліся са Святланай Яськовай з Іспаніі, Святланай Суравай з Францыі, Аляксандрай Макаравай з Карэліі, Дзмітрыем Сакаловым з Валгаграда, Таццянай Ляўсік з Італіі”.

Калі навучэнцам уручалі сертыфікаты аб праходжанні майстар-класаў, то кожны дзяліўся ўражаннямі. Вельмі пазітыўнымі! Шкадавалі хіба, што малавата было вольнага часу ці экскурсій па Мінску, у музеі. Але ж усяго не ахопіш... Арганізатары абяцалі ў наступны раз улічыць пажаданні навучэнцаў ды паказаць, як праходзіць сапраўдны народны абрад у якой-небудзь беларускай вёсцы.

Не першы раз у Беларусь прыезджалі прадстаўнікі дыяспары на “курсы павышэння кваліфікацыі”, якія праводзіцца цяпер па Дзяржпраграме “Беларусы ў свеце” пад эгідай Міністэрства культуры. Раней стажыроўкі ладзіла таварыства “Радзіма”. І кожны раз арганізатары прыдумляюць што-небудзь новае. Бо ўсім жа хочацца, каб спатканне з Бацькаўшчынай у супляменнікаў было душэўным і трапяткім, адметным і незабыўным.

СВЯТОЧНЫ НАСТРОЙ

Хто дабрынёю дзеліцца, той багацее душой

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

“З 1990 года напярэдадні Каляды мы прыходзім у гэтае аддзяленне бальніцы, каб павіншаваць дзетак, якія з-за хваробы ці вельмі складанай аперацыі на сэрцы вымушаны навагодняе свята сустрэць не дома, — патлумачыла прэс-сакратар Беларускага дзіцячага фонду Юлія Капцэвіч. — У 2000-м Фонд стаў ініцыятарам праграмы “Дзіцячае сэрца”, гэта сумесны праект з Міжнародным дабрачынным фондам “Дзіцячае сэрца” — ім кіруе вядомы амерыканскі кардыяхірург Уільям Новак. Пры падтрымцы нашага Фонду прайшлі ўжо 23 візіты замежных спецыялістаў, пад час якіх было прааперавана 473 дзіцяці, а больш за 2000 атрымалі кваліфікаваныя кансультацыі”.

Актавая зала кардыяцэнтра перапоўненая. А задоўга да прыходу сюды малых пацыентаў мастацкі

кіраўнік тэатра-студыі NewStyle Ірына Лазарава настаўляла падапечных: “Талоўнае для нас сёння — падарыць дзеткам самыя добрыя эмоцыі, зладзіць для іх вясёлае свята”. Цікава было назіраць, як зусім юныя артысты, яшчэ не ў сцэнічных касцюмах, старанна рэпэціравалі свае ролі.

І вось дзверы ў залу адчыніліся. Хлопчыкі і дзяўчынкі лавінаю кінуліся займаць месцы, а некаторыя ж адразу пацягнуліся і да пакетаў з цацкамі, падарункамі... Мамы-таты ды медсёстры спрабавалі суцішыць гэты шквал, ды марна, таму далучыліся да свята, дапамагалі дзеткам адгадаць загадкі, спявалі з імі, вадзілі карагоды і разам з Дзедам Марозам раздавалі падарункі. Прынаося, такой шчырасці пачуццяў я не чакала... Ад дзіцячай рэакцыі на навагодняе прадстаўленне, на падарункі аж вільгатнелі вочы. Новая цацка,

Расціце вялікія, дзяўчынкі!

магніцікі, нататнікі, фламастары, прысмакі — гэта для любога дзіцяці радасць. А для тых, хто ў бальніцы затрымаўся, радасць удвая. У само кардыяаддзяленне прапусцілі толькі Дзеда Мароза і Снягурку: там дзеці атрымалі падарункі праз медперсонал. Юлія Капцэвіч запэўніла: без увагі не застаўся ніводзін малы пацыент: “Мы хочам, каб дзеці ўсміхаліся нават тады, калі доўгачаканае свята застала іх у бальнічнай палате. Траўмы, цяжкія захворванні, аперацыі, складанае абследаванне — гэта ж не дае радасці, святачнага настрою. Таму да цяжкахворых дзетак мы “прыводзім” святы прама ў аддзяленне бальніцы”.

Кажуць, смех і радасць — леп-

шыя лекі. Вядома, тыя некалькі гадзін свята не заменіць дзецям доўгіх дзён рэабілітацыі пасля найцяжкіх аперацый, але, напэўна, узмоцняць іх эфект. А бачылі б вы, як незвычайна ўсміхаюцца хлапчужкі і дзяўчынкі, якія здолелі хоць на некалькі хвілін забыць пра хваробу! Вялікі дзякуй усім, хто дапамагае стварыць такі чуд.

Дарэчы, Калядны марафон “Нашы сэрцы — дзецям” праходзіў па ўсіх абласцях і раёнах Беларусі да 10 студзеня. Каля 15 тысяч дзяцей, якія апынуліся ў складанай жыццёвай сітуацыі, атрымалі віншаванні, падарункі, маральную падтрымку ад валанцёраў і супрацоўнікаў Беларускага дзіцячага фонду.

ВЕСТКИ

Ёсць што паглядзець

Кацярына Немагай

Каляндар турыстычных падзей 2016 года — добрая падказка для ўсіх, хто любіць вандраваць

Дзе і калі пабачыць Масленіцу ды Купалле, Цукеркавы фэст, першыства па прыжках на лыжах у ваду? Тое падкажа новы Каляндар. Падрыхтавала яго Нацыянальнае агенцтва па турызме. І сабраны ў ім знакавыя падзеі бліжэйшых 12 месяцаў. Каляндар даступны на сайце арганізацыі <http://belarustourism.by>. Засвечаны ў Календары падзеі, якія плануецца ў розных гарадах і рэгіёнах краіны. Гэта — канцэрты, выставы, тэатральныя форумы, абрадавыя свята, спортымерпрыемствы... На кожны месяц прыходзіцца з дзясяткаў падзей. Аднак, па словах прадстаўнікоў Нацагенцтва па турызме, на працягу года спіс яшчэ будзе дапаўняцца.

Некаторыя з мерапрыемстваў, цікавых для замежных турыстаў, будуць рэкламавацца і за мяжой. Напрыклад, міжнародны тэатральны фестываль “Белая вежа” або экалагічны фэст “Жураўлі ды журавіны Мёрскага краю”.

АГЛЯД ПІСЕМ

Паміж мінулым і будучыняй

У пару Калядных і Навагодніх святаў у рэдакцыю з розных краін паступалі і віншаванні, і паведамленні пра справы супляменнікаў

Іван Ждановіч

“Голас Радзімы” сёння — гэта ажыўленае скрыжаванне многіх беларускіх лёсаў і дарог. Нашы чытачы бачаць: не толькі пра жыццё Бацькаўшчыны расказвае газета. Шэраг тэкстаў нараджаецца дзякуючы таму неадольнаму “голосу Радзімы”, “голосу Айчыны”, што гучыць у сэрцах нашых няштатных аўтараў з замежжа. І як не згадаць шчымлівыя словы з новай песні гурта “Сябры”: “Дзе б я ні быў, і куды б ні занёс мяне лёс — / Сэрца баліць, як не бачу азёр і бярэз... / Тужыць, ірвецца і птушкаю б’ецца ў руках... / І паляцеў бы дадому — як з выраю птах!” Пэўна, аддаленасць ад Бацькаўшчыны якраз і абвастрае, робіць чутным і больш уладарным голас роднай зямлі ў кожным з нас.

Больш за 30 пісем-віншаванняў паступіла ў рэдакцыю ў чароўную пару паміж мінулым і будучыняй. Весткі мы атрымалі з Рыгі ды Барнаўла, з казахстанскай Астаны і малдаўскага Кішыніёва, з Санкт-Пецярбурга, Пётраздаўска, Ангарска, Цюмені, з Самары і Яраслаўля, з Томска і Даўгаўпілса, Ніжняга Ноўгарада і Новасібірска... Нават з таджыкістанскага Чкалаўска прыйшло віншаванне — ад Дзільбар Хамідавай: яна прадстаўніца старажытнага іранскага роду, а выйшла замуж за беларуса Мікалая Запольскага. Любіць Беларусь і беларускамі запісала сваіх дачок: спартсменку і трэнера Анастасію, а таксама Людмілу — яна актрыса і паэтэса. З Раством Хрыстовым і Новым годам павіншавала рэдакцыю і нашых чытачоў Консульства Беларусі ў Уругваі. З Украіны, ад імя актывістаў маладога яшчэ Цэнтра беларускай культуры “Голас Радзімы” Мікалаеўскай вобласці напісала Тацяна Дзяменнікава. “25 снежня, калі “па Сонцы” беларусы адзначаюць Каляды, мы збіраліся з нашымі актывістамі, каб

Са святочнаю Звездаю і вясёлаю Казою калядуюць беларусы ў Іркуцку

падвесці вынікі нашай супольнай працы і павіншаваць адзін аднаго са святамі, — паведамляе Тацяна. — Атрымалася ўсё здорава! Падрыхтавалі дзяўчаты цікавыя святочны альбом, розныя конкурсы. Эдуард Куцэнка, у якога беларускія карані па лініі дзядулі, нават песню святочную напісаў, у якой кожнай з нас, актывістак суполкі, прысвяціў куплет. На святочным стале былі беларускія стравы. Успаміналі Радзіму, спявалі беларускія песні. Усе атрымалі вялікае задавальненне. Прыемна было чуць, што мы ўжо — як радня. Вялікай радасцю для мяне было пачуць ад Эдуарда Васільевіча, што мы, беларусы — вельмі дружныя, душэўныя. І ён нідзе ў Мікалаева не адчуваў сябе больш утульна, чым у нашай суполцы. А дзяўчаты яму адказалі: гэта ўсё таму, што мы — беларусы!!!” Ну а ў Іркуцку ў Калядную ноч тамтэйшыя беларусы не проста

збіраліся разам — яны калядавалі, як тое раней было па беларускіх вёсках. “25 снежня сябры Іркуцкага таварыства беларускай культуры імя Яна Чэрскага хадзілі па дамах-кватэрах, у асноўным беларусаў, ды калядавалі, — напісала кіраўніца суполкі Алена Сіпакова. — Абрад — добра беларусам вядомы, і ўсё “як заўсёды”, але ж адчуванне — як быццам усё ўпершыню! Ветлівыя іркуцяне з добрымі усмешкамі, з вялікай цікавасцю глядзелі на нас. А некаторыя нечакана для нас (а можа і для сябе?) запрашалі да сябе дадому. І мы ішлі — з добрымі, велічальнымі пажаданнямі гаспадарам у наступным годзе: “Мы прыйшлі да вас пажадаць добра, / Ад усёй душы, як сваім сябрам, / Каб прынёс год Новы вам дабрабыт і плён, / Многа радасці, многа светлых дзён, / Няхай збудзецца, што жадаецца! / Што задумана — а прыдбаецца!” Так і віншавалі ўсіх з Калядамі”.

З Іркуцка ж і Алег Рудакоў, актывіст Маладзёжнага клуба “Крывічы”, напісаў: доўжыцца беларуская традыцыя правядзення Каляд у вёсках Іркуцкай вобласці. Алег з сябрамі 6 студзеня ездзіў у беларускую вёску Андрушына Куйтунскага раёна — яе заснавалі перасяленцы з Віцебскай ды Гродзенскай губерняў у 1903 годзе. Калядоўшчыкі хадзілі па хагах з Каляднымі песнямі, дарылі вяскоўцам, сярод якіх шмат супляменнікаў, святочны настрой. А на наступны дзень госці разам з вясковым актывам, мясцовымі гуртамі “Сунічкі” ды “Крыжачок” ладзілі Калядную канцэртную праграму. А ў мінулы раз, паведамляе Алег, калядаванне было ў беларускай вёсцы Тарнопаль Балаганскага раёна.

Пераймайце карысны досвед супляменнікаў, паважаныя сябры! Пішыце пра свае самыя цікавыя справы. Дзякуй усім, хто чуе голас Бацькаўшчыны ў сваіх сэрцах.

ВЕСТКІ

Сустрэча ў Нальчыку

Нацыянальна-культурны беларускі грамадскі цэнтр “Сябры” ў Кабардзіна-Балкарыі, які ўзначальвае Павел Сідарук, час ад часу нагадвае пра сябе важнымі справамі

Па-рознаму, у залежнасці ад мясцовых умоў выбудоўваюць сваю працу беларускія суполкі замежжа. Напрыканцы года ў рэдакцыю прыйшло паведамленне: калі ў Нальчыку адзначалі гадавіну ўтварэння саюза Беларусі ды Расіі, то ўдзельнічалі ў мерапрыемстве і нашы супляменнікі. Пра ўрачысты сход у Дзяржаўнай нацыянальнай бібліятэцы імя Т. Мальбахавы, прысвечаны 16-годдзю падпісання саюзнай дамовы Расій і Беларусі, напісаў карэспандэнт РІА “Кабардыно-Балкарыя”. Адкрываючы сход, дырэктар бібліятэкі Анатоль Емузаў прадставіў ганаровага гасця, Паўла Сідарука — ён працуе намеснікам старшыні Гандлёва-прамысловай палаты Кабардзіна-Балкарскай Рэспублікі.

На сходзе гаварылі: у Кабардзіна-Балкарыі жывуць каля 800 беларусаў. Анатоль Емузаў нагадаў: жыхары Кабардзіна-Балкарыі актыўна ўдзельнічалі ў партызанскім руху на тэрыторыі Беларусі ў час Вялікай Айчыннай, каля 100 з іх абаранялі Брэсцкую крэпасць. Імя Тахіра Джапуева, які загінуў там у першы дзень вайны, высечана на пліце мемарыяла. Добры след пакінуў у Нальчыку беларус Сцяпан Саўчук, які ўзначальваў Краязнаўчы (цяпер Нацыянальны) музей. Дзякуючы яму не былі страчаны ў вайну многія экспанаты. Пра тое, дарэчы, мы пісалі ў артыкуле “Памятаюць, дзякуюць, цэняць...” (ГР, 11.07.2013). КБР пастаўляе ў Беларусь нафтапрадукты, кабельную прадукцыю, алмазны інструмент, насенне кукурузы. І пры тым сама прыкаўказкая рэспубліка мае патрэбу ў беларускай сельгастэхніцы.

Гаварылі пра вядомых жыхароў Кабардзіна-Балкарыі — уладжэнцаў Беларусі, пра суполку “Сябры” і яе супрацу з бібліятэкай. Павел Сідарук нагадаў пра выгоды, якія дае саюзная дамова грамадзянам абедзвюх краін. Ён падарыў бібліятэцы падшыўку часопіса “Саюзная держава” ды сам атрымаў каштоўны двухтомнік “Традыцыйная культура Беларусі” ў падарунак ад намесніцы міністра культуры КБР Рыты Ашхотавай-Таова.

ПОВЯЗЬ ЧАСОЎ

У Ляўкі, да Купалы

(Заканчэнне. Пач. на стар. 1)

Калі паэт бываў у Падняпроўі (спачатку гасцем у Копыскім лясніцтве, а потым і гаспадаром узвездзенага побач лецішча), да яго часта прыходзілі госці. Пасля адной з гутарак з вяскоўцамі Купала напісаў верш “Госці”. Радкі з яго: “І кажуць: — Школа ў нас чатырохлетка, / Дзесяцілеткай трэба каб была, / Каб нашым здольным працавітым дзеткам / Далей вучыцца сцежка пралягла”. Сёння ж у Копысі — вялікая 11-гадовая школа, названая, дарэчы, імем Янкі Купалы. Яшчэ

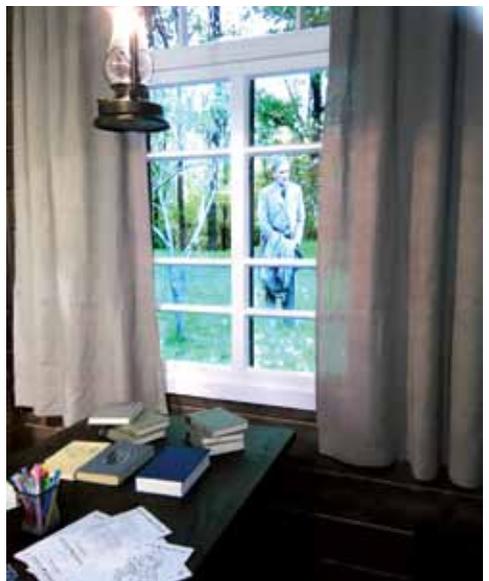
ў Копысі працуюць вялікі Дом рамёслаў, цэх па вырабе сыроў Аршанскага малочнага камбіната, цэх Аршанскага камбіната будматэрыялаў. Са славагасцяў: драўляная Спаса-Праабражэнская царква, старое замчышча “Пятроўскі вал”. Гарпасёлак вядомы і тым, што там нарадзіўся Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка. За 2 кіламетры ад купалаўскіх “Ляўкоў” — аграгарадок Александрыя, у якім штогод гучна і масава святкуюць Купалле. І на адкрыцці экспазіцыі ў “Ляўках” былі прадстаўнікі туркампаній.

Ужо сёлета, будзем спадзявацца, Купалаўскі мемарыяльны запаведнік будзе ўключаны ў экскурсійныя маршруты. А паглядзець там ёсць што: у склад комплексу ўваходзяць лецішча Купалы, домік шафёра, гараж, у якім стаіць шыкоўная машына “Шэўрале”, падораная пісьменніку ўрадам БССР да 30-годдзя творчай дзейнасці, помнік “Восень паэта”. Па прыступках вялізнай лесвіцы можна спусціцца да Дняпра, па беразе якога любіў прагульвацца Пясняр.

Многія з ляўкоўскіх гасцей казалі, эх, прыехаць бы

На адкрыцці экспазіцыі

Гэта сам Купала бачны ў вакне

на лецішча Купалы ўлетку... Ды адпачыць там некалькі дзён. А ўмовы зрабіць такое

ёсць: для турыстаў пабудаваны гатэль. То можа зловіць хто там натхненне ды ство-

рыць і асабісты “ляўкоўскі цыкл” вершаў, апавяданняў, карцін...

ВЕРНІСАЖ

Адметны почырк мастака

Намеснік кіраўніка Беларускай грамады ў Малдове Вячаслаў Ігнаценка прадставіў свае карціны на чарговай персанальнай выставе ў Кішынёве

У Кішынёве напярэдадні Калядаў і Новага года зноў з'явілася добрая нагода згадаць пра моцныя і шматбаковыя сувязі, што лучаць Беларусь, а таксама Расію з Малдовай. Сваю 41-ю выставу, разгорнутую ў Расійскім цэнтры навукі ды культуры, мастак з беларускага Падняпроўя Вячаслаў Ігнаценка назваў: “Родина”. Гэтае слова, заўважым, зразумелае і беларусам, і малдаванам, і расіянам. “Для кожнага з нас Радзіма — свая, і ў кожнага з нас ёсць сваё разуменне гэтага слова, — разважаў на вернісажы Вячаслаў. — І я, жывучы ўдалечыні ад Бацькаўшчыны, лічу важным, каб і слова, і пачуцці, з ім звязаныя, былі тонкімі, светлымі, абуджалі самае чалавечнае ў чалавеку — а не жаданне весці спрэчкі, дыскусіі. Для мяне Радзіма — гэта своеасаблівы цэнтр майго творчага Сусвету. Помніцца, у адзін год, калі прыехаў у родную вёску Пярэдзелка, што пры Дняпры ў Лоеўскім раёне, на Гомельшчыне, то не было ў мяне магчымасці пайсці з эцюднікам да рэчкі ці далей ад хагты. І я пісаў практычна ў двары, за агародам і на вуліцы, побач з роднаю сядзібаю. А калі прыехаў у Кішынёў, расставіў працы ў майстэрні, то ўражанне было такое, быццам я падарожнічаў, а не пісаў усе творы ў адным месцы. Вось што такое мая Радзіма: яна бачна і ў кожнай кропельцы-пейзажы з таго велізарнага акіяна краявідаў, на якія

Для Вячаслава Ігнаценкі (другі справа) гэтая выстава ўжо 41-я па ліку

вельмі багатая мая родная Беларусь”. Радзіма для Вячаслава — гэта ягоны родны кут, у якім нарадзіўся, пабачыў навакольную прыгажосць, якая і абуджала ў ім талент. Працы, якія дэманструюцца на выставе, пісаў з натуры на роднай Лоеўшчыне, у тым ліку і сёлета, і пад Гомелем. Пра тое, што прыцягвае ўвагу творцы, яскрава сведчаць і назвы твораў экспазіцыі: “Зялёнае возера”, “Сосны”, “Рэчка Уць”, “Пяскі. Дняпро”, “Антонана крыніца”. Гэта мастацкія ўражанні з тых мясцін, дзе Вячаслаў нарадзіўся і рос, а таксама з адкрытых зусім нядаўна: ля вёскі

Калініна пад Гомелем. Дарэчы, ягоныя сябры, сярод якіх нямала мастакоў з Беларусі ды Малдовы, заўважаюць, што за апошнія пару гадоў жывалісны почырк мастака змяніўся. Ён стаў падаецца, больш шырокім, тэмпераментным, на палотнах быццам паменшала дробязяў. Нехта выказаў меркаванне: з гадамі, маўляў, ён глядзіць на свет “больш цэласна”, бачыць з’явы ў сукупнасці. Сам жа Вячаслаў Ігнаценка сказаў на тое ці то жартам, ці то ўсур’ёз: гэта ўсё ад таго, што ён атрымаў у падарунак ад сябра з Добруша, мастака Аляксандра Шароіна,

шырокія пэндзлі. Ну а колеры на пейзажах светлыя і цёплыя, “бо мінулае лета было гарачым”. Па яго словах, натура заўсёды дае яму зусім іншае бачанне і адчуванне — у параўнанні з тым, як пішаў у майстэрні.

Пад час вернісажу гучалі добрыя, цёплыя словы ад ганаровых гасцей — Пасла Беларусі Сяргея Чычука, паслоў Балгарыі, Венгрыі, старшынь расійскай ды ўкраінскай абшчын. Выстава “Родина” зладжана Беларускай абшчынай у Малдове сумесна з Расійскім цэнтрам навукі і культуры — яго, дарэчы, узначалвае наш

зямляк Валянцін Рыбіцкі. Праект падтрымалі Пасольства Беларусі ды Пасольства Расіі ў Малдове.

Чаму гэтая пляцоўка выбрана для чарговай выставы? Вячаслаў патлумачыў: якраз у Расійскім цэнтры навукі і культуры ёсць добрая выставачная плошча пад такія праекты. А нагодаю для выставы стаў дзень нараджэння. Год таму, да сваіх 60-х угодкаў Вячаслаў Ігнаценка ладзіў выставу “Падарожжа на поўдзень” у Выставачнай зале Саюза мастакоў Малдовы. А сёлета падумаў: чаму ж толькі да юбілею рабіць выставы? Дзе ж яшчэ мастаку найлепш сабраць сяброў, землякоў, прыхільнікаў творчасці, як не на вернісажы? На гэты раз вырашыў паказаць творы, напісаныя на Радзіме: гэта ж так лагічна, дарэчы, удзень нараджэння! Між тым вандраваць па розных выставачных плошчах Кішынёва таленавітаму майстру, якога Бацькаўшчына летась ушанавала медалём Францыска Скарыны, не прывыкаць. Вячаслаў нагадаў, што ў пасольстве Венгрыі ягоная выстава “Подох зямлі” была ў красавіку 2014-га, а ў пасольстве Балгарыі “Цёплы вецер” — летась у ліпені-жніўні. Ёсць у яго і дамова з актывам беларускай суполкі ў Ціраспалі, якой кіруе Тамара Ломцева: зладзіць там выставу мастака ў лістападзе 2016-га.

Феліцыяна Славіна,
г. Кішынёў

КАРЫСНЫ ДОСВЕД

З новымі сябрамі

Па ініцыятыве прадстаўнікоў беларускай дыяспары ў Цюмені пад Новы год збіраліся юнакі і дзяўчаты розных нацыянальнасцяў

Сустрэча моладзі “Шматнацыянальны Новы год 2016” прайшла ў моладзевым інфацэнтры “Мая тэрыторыя”, гэта чарговы этап сацыяльна-культурнага праекта “Моладзь у сям’і адзінай”. Мы згадвалі, як раней у беларускіх вёсках адзначалі Каляды, Новы год усёй грамадой, ды і ў гарадах традыцыі такія жылі — вось і захацелася іх узняць. Гэта калі не падзялілі гасцей на “сваіх” і “чужых”, калі нацыянальнасныя прыкметы не разводзілі людзей. Калі кожны прыносіў свае пачастункі, прапаноўваў свае гульні, абпіраўся на свае традыцыі. У мерапрыемстве ўдзельнічалі прадстаўнікі рускай, беларускай, украінскай, чувашскай, казахскай, азербайджанскай культур. Яны гаварылі пра свае навагодні святы і традыцыі, дзяліліся рэцэптамі нацыянальных святочных страў.

Прадстаўнікі беларускай культуры расказалі, як у Беларусі хадзілі на Новы год у госці, віншавалі адзін аднаго, спявалі песні ды калядавалі. Кіраўніца аддзела беларускай культу-

Вясёлае свята зладзілі беларусы Цюмені

ры Палаца культуры “Будаўнік” Юлія Чарапанавы спявала Калядныя песні, паказала жартоўны абрад з Казой, распавяла пра беларускія Калядныя традыцыі. Усе з цікавасцю слухалі, як сустракаюць Новы год у Цюменскай вобласці прадстаўнікі іншых народаў.

Арганізавала сустрэчу Вера Піскун: яна працуе ў грамадскай моладзёжнай палаце пры абласной Думе, кіраўніца праекта “Моладзь у сям’і адзінай”, актывістка Нацыянальна-культурнага таварыства “Аўтаномія Беларусь”. “Вельмі рада, што ўдалося зладзіць сустрэчу, — сказала яна. — Шматнацыянальны Новы год у нас атрымаўся! У кожнага ж ёсць цікавыя традыцыі ад продкаў, якіх варта і сёння прытрымлівацца. Я мяркую, што такія сустрэчы дапамагаюць юнакам і дзяўчатам самавызначыцца ў сваёй нацыянальнасці ды з павагаю ставіцца да іншых. Мы ўсе розныя, у кожным ёсць нешта асаблівае, і вельмі важна ўмець знаходзіць тое,

што ўсіх яднае. На сустрэчы нам удалося паказаць: прадстаўнікі розных нацыянальнасцяў могуць жыць дружна. Што ж, мы самі будзем свет, у якім жывём. І я — за тое, каб з кожным новым годам нас было ўсё больш сяброў, прычым — розных нацыянальнасцяў”.

Нават Дзед Мароз і Снягурка прыйшлі ўсіх павіншаваць. Пасля гульні і конкурсаў кожны атрымаў падарунак і песню “В лесу родилась ёлочка” ўдзельнікі сустрэчы спявалі ўсе разам. Дарэчы, а ці ведаеце вы, што ў аўтаркі верша пра ёлачку Раісы Кудашавай — беларускія родавыя карані? Яна са знакамітага шляхецкага роду Гедройцаў, прадстаўнікі якога жывуць і ў Маскве. Увогуле ж цяпер па Расіі жывуць сотні тысяч беларусаў! Вось і ў Цюмені менавіта мы сабралі шматнацыянальны, дружны карагод. У гасцей свяціліся вочы, былі ўсмешкамі на тварах: стараліся мы не дарма!

Вера Усціменка,
г. Цюмень

ВЕСТКІ

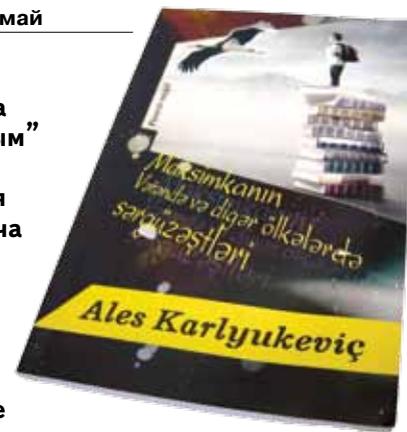
Падарожжы з Максімкам

Сяргей Заламай

Бакінскае выдавецтва “Мутарджым” выдала кнігу Аляся Карлюкевіча “Прыгоды Максімі на Радзіме і ў іншых краінах” у перакладзе на азербайджанскую мову

Пераклаў кнігі вядомага беларускага пісьменніка і журналіста Аляся Карлюкевіча на родную азербайджанскую мову Камран Назірлі, якога ў Азербайджане ведаюць і як цікавага празаіка. Ён жа і аўтар прадмовы. Дарэчы, гэта ўжо не першы зварот азербайджанскага перакладчыка да беларускай літаратуры. Сярод яго перакладчыцкіх прац ёсць і кніга Святланы Алексіевіч “У вайны не жаночы твар”.

Пра што ж расказвае аповесць-казка Аляся Карлюкевіча, што выдана ў серыі “Сусветная дзіцячая

літаратура”?

Напісана яна, дарэчы, у прыгодніцка-фантастычным жанры. У цэнтры апаведу — падарожжа беларуса Максімі, які захоплены філатэліяй і прыродазнаўствам. Дзякуючы збіранню паштовых марак падлетак падарожнічае па розных краінах свету, адкрывае самыя неспадзяваныя таямніцы ў Беларусі, Лацінскай Амерыцы і нават Афрыцы.

Аповесць-казка выдавалася ўжо і ў Беларусі. Выдавецтва “Мастацкая літаратура” прапанавала яе юнаму чытачу трыма асобнымі кнігамі: “Крыніца паноў Ельскіх”, “Як Жаўна лясным жыхарам кватэры будавала”, “Падарожжа паштовай маркі”.

Заўважым, у Азербайджане раней выйшлі ўжо кнігі казак Аляся Карлюкевіча: “Вавёрка піша сачыненне” і “Прыгоды Шубуршуна”. Пераклала іх Севіндж Нурукызы.